

Akaryakıt alım ihale sözleşme maddesinde sözleşmenin türü ve bedelinin düzenlediğini fiyat farkına ilişkin düzenleme getirdiğini daha sonra. *sayılı kurul kararı ile herhangi bir somut gerekçe de göstermeksizin 2 ay süre ile rafineri çıkış fiyatı akaryakıt dağıtım tavan fiyatı ve bayi tavan fiyatı belirleme esaslarını uygulamaya koyarak piyasaya müdahale ettiğini, bu müdahale sonucunda akaryakıt rafineri, dağıtım ve bayi fiyatlarının belirlenmesindeki artışların

mücbir sebepler kapsamında olamayacağı hk(istinaf K)

Akaryakıt alım ihalelerinde piyasadaki fiyat artışların mücbir sebepler kapsamında olamayacağı hk

T.C.

A N K A R A

B Ö L G E A D L İ Y E M A H K E M E S İ 22. H U K U K D A İ R
E S İ

ihale kararı

MAHKEMESİ : ANKARA 2. ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ

TARİHİ : 11/10/2017

ESAS-

DAVANIN KONUSU : Sözleşmenin Uyarlanması

YAZILDIĞI TARİH : 05/10/2021

Taraflar arasında yukarıda bilgileri belirtilen kararın Dairemizce incelenmesi davacı vekili tarafından istenmiş, 6100 **sayılı** Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 352.maddesi uyarınca, yapılan ön inceleme sonucu, istinaf dilekçesinin süresi içinde verildiği ve eksiklik bulunmadığı anlaşıldığından inceleme aşamasına geçilmiştir. İncelemenin dosya üzerinde yapılmasına karar verildi.

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ

İDDİANIN ÖZETİ

Davacı vekili; davalının açtığı motorin alım ihalesinde alınacak motorinin 12.024.000 litrelik kısmının 37.223.398,00-TL bedelle müvekkilinin uhdesinde kalarak sözleşme imzalandığını, sözleşmenin 6.m.de sözleşmenin türü ve bedelinin düzenlediğini, 14.m.de fiyat farkına ilişkin düzenleme getirdiğini, daha sonra.... sayılı kurul kararı ile herhangi bir somut gerekçe de göstermeksizin 2 ay süre ile rafineri çıkış fiyatı, akaryakıt dağıtım tavan fiyatı ve bayi tavan fiyatı belirleme esaslarını uygulamaya koyarak piyasaya müdahale ettiğini, bu müdahale sonucunda akaryakıt rafineri, dağıtım ve bayi fiyatlarının belirlenmesinde dava dilekçesinde belirtilen esasları getirdiği, bu değişiklikten önce müvekkilinin dava konusu sözleşme ile motorin satış fiyatı motorin fiyatının metreküpte 64,00-TL üzerinde iken kurul kararının yürürlüğe girdiği 21/03/2014 tarihinden sonra ... sözleşme kapsamındaki motorin satış fiyatı motorin fiyatının m3te 68,00-TL'nin altına düştüğü, bu nedenle müvekkilinin 21/03/2014 tarihinden itibaren ...'ye teslimini yaptığı ve yapacağı her bir metreküp motorin başına zarar kalemi olarak kendi kasalarından ilave 68,00-TL para çıktığını, 21/03/2014 tarihine kadar davalı ...'nin müvekkilinden 2.714 metreküp alımı yaptığını, bu tarih itibariyle bakiye 9.310 metreküp motorin alımı kaldığını, değişen koşullar sebebiyle ortaya çıkacak zararın büyük olacağını, bu nedenle sözleşmenin uyarlamasının gerektiğini, sözleşmenin uyarlanmaması halinde müvekkilinin büyük bir zarara uğramasına göz yumulmuş olacağını, bu durumda davalı ... Genel Müdürlüğü'nün de piyasa koşulları altında motorin temin etmiş olacağı, davalının aleyhlerine sebepsiz olarak zenginleşmiş olacağını, EPDK'nın 4927 sayılı kurul kararı ile piyasaya müdahale etmesi nedeniyle taraflar arasındaki mevcut dengenin bozulduğunu, EPDK'nın bu müdahalesi beklenmeyen ve ön görülemeyen bir gelişme olduğunu, tavan fiyat uygulamasının

piyasada bir şok yaşanmasına neden olduğunu, EPDK'nın bu kararı üzerine müvekkilinin davalı ihtarname ile uyarlanmasının sulhen yapılmasını istediklerini, teslimatında her türlü hakların saklı kalmak kaydıyla yapılmaya devam edileceğinin bildirildiği, ... Genel Müdürlüğü tarafından verilen cevapta talebin kabul edilmesinin mümkün olmadığını bu nedenle davayı açtıklarını, TBK'nun 138 ile TMK'nun 2.m.de yer alan dürüstlük kuralı ve yerleşmiş yargıtay içtihatları dikkate alınarak ve doktorinde kabul gören görüşler doğrultusunda sözleşmenin uyarlanması koşullarının da gerçekleştiği dikkate alınarak dava konusu motorin mal alımına ait sözleşmenin değişen koşullar sebebiyle müvekkil şirket bakımından aşırı ifa güçlüğüne yol açan hükümlerin taraf menfaatleri ve çıkar dengesi gözetilerek 21/03/2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere uyarlanmasına sözleşmenin 6,14 vs maddelerinde yer alan fiyat belirleme esaslarının yerine müvekkilinin 20/03/2014 tarihi itibariyle sözleşme kapsamında motorin için uygulaması gerekli fiyatın o tarihte cari ... motorin satış fiyatından 64,00-TL/metreküp (0,064-TL/Litre) fazla olduğu nazara alınarak kurul kararının yürürlüğe girdiği 21/03/2014 tarihinden itibaren ve sözleşme sonuna kadar da,cari motorin fiyatına yine 64,00-TL/m3 (0,064-TL/Litre) eklemek suretiyle motorin bedelinin belirlenmesine ve sözleşme süresi sonuna kadar ayrıca bir fiyat farkı uygulaması yapılmamasına karar verilmesini, aksi halde mahkemece uygun görülecek başka adil fiyatlandırma esaslarının getirilmesi suretiyle sözleşmenin 21/03/2014 tarihinden geçerli olmak üzere yeni koşullara uyarlanmasına karar verilmesini, bunun da mümkün olmaması halinde TBK'nun 138.maddesi gereğince sözleşmenin feshine karar verilmesini dava ve talep etmiştir.

SAVUNMANIN ÖZETİ

Davalı vekili; davanın zaman aşımı yönünden reddedilmesi gerektiğini, yapılan **ihale** sonucunda müvekkilinin ihtiyacı olan motorinin bir kısmının dava dışı 12.024.000Litre motorin için 37.223.298,00-TL bedel ile 24/07/2013 tarihinde

sözleşme yaptıklarını, 25/11/2013 tarihinde işe başladığını, EPDK'nın 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 10.m.gereğince, piyasaya her zaman müdahale edebileceğini, bunu bu sektörde faaliyet gösteren tüm firma, kurum ve kuruluşlarca da bilindiğini, zaman zaman EPDK'nın bu tür müdahalelerinin olduğunu, tavan fiyat uygulaması yaptığını, bu tür bilgiye sahip olan OMV'nin sözleşmeyi kendi özgür iradesi ile imzaladığını, davacının kastetmiş olduğu sözleşme hükümlerini tamamen kendi yorumu ve çıkarlarını gözeterek yorumladığını, haksız mesnetsiz birim fiyat artışı ve kazanç elde etmek istediğini, TBK'nun 138.m.nin bu olaya uygulanma olanağının bulunmadığını, bu maddedeki şartların bu sözleşmede gerçekleşmediğini, taraflar arasında yapılan sözleşmenin 4735 sayılı kamu ihale sözleşmeleri kanununa göre hazırlandığını, sözleşmenin 25.1.m.nde, mücbir sebeplerin yer aldığını,EPDK'nın tavan fiyat uygulamasının bir mücbir sebep olarak ön görülmediğini, kamu ihale sözleşme kanunun 5.m gereğince, tip sözleşmeler resmi gazetede yayımlanmakta olduğunu, fiyat farkı verilebilmesine ilişkin 4735 sayılı kanunun 8.m.de bu hususun KİK'in teklifi üzerine bakanlar kurulunun yetkili olduğunu, fiyat farkının hangi alımlarla ilgili olarak uygulanacağı hususunun bakanlar kurulunun yetkisinde olduğunu, EPDK'nın 21/03/2014 tarihinde resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren tavan fiyat uygulamasının mücbir sebep olarak kabul edilmesinin mümkün olmadığını, Türk Hukuku'nda sözleşmelerde egemen olan ilke "Sözleşmeye Bağlılık – Ahde Vefa Kuralı" olduğunu, yapılan sözleşmenin aynen uygulanması gerektiğini, sözleşme şartlarının muhafaza edilerek davanın reddedilmesini istemiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ

Mahkemece, dava konusu olan sözleşme, 4734 sayılı KİK hükümlerine göre gerçekleştirilen ihale sonucu imzalanan 735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 1.maddesinde belirtilen şartların uygulanması gereken bir sözleşme

olduğu, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 4.maddesinde; bu kanuna göre düzenlenecek sözleşmelerde ihale dökümanında yer alan şartlara aykırı hükümlere yer verilemeyeceği, bu kanunda belirtilen haller dışında sözleşme hükümlerinde değişiklik yapılamayacağı ve ek sözleşme düzenlenemeyeceği, 10.maddesinde; mücbir sebep olarak kabul edilebilecek hallerin belirtildiği, sözleşmenin “Sözleşmede Değişiklik Yapılması” başlıklı 15.maddesinde ise, sözleşmede hangi hallerde değişiklik yapılabileceği hususunun düzenlendiği, taraflar arasındaki 24/07/2013 tarihli sözleşmenin 6 ve 14.vd maddelerinde, EPDK’nın 21/03/2014 tarihli 4927 sayılı kararının mücbir sebep olarak değerlendirilmesinin mümkün olmayacağı, 4734 ve 4735 sayılı kanunlarda hüküm bulunmaması halinde genel hükümlere göre hareket edileceği, KİK’nun EPDK’nın piyasada oluşan petrol tavan fiyatlarına müdahalesinin mücbir sebep sayılmacayağına ilişkin kararlarının bulunduğu, TBK 138.maddesinin dava konusunu oluşturan uyuşmazlıkta uygulanmasının koşullarının oluşmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

İSTİNAF SEBEPLERİ

İstinaf kanun yoluna başvuran davacı vekili, ačılan davanın taraflar arasındaki 24/07/2013 tarihli “Motorin Mal Alımına Ait Sözleşme”nin ifası sırasında aşırı ifa güclüğü sebebiyle BK’nun 18.m.göre uyarlama davası olduğunu, taraflar arasındaki sözleşmenin ifa edilirken EPDK’nın 20/03/2014 tarihli kurul kararı ve 21/03/2014 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak aynı gün yürürlüğe girdiğini, EPDK bu kararı ile herhangi bir somut gerekçe göstermeden iki ay süre ile rafineri çıkış fiyatı, akaryakıt dağıtım tavan fiyatı ve bayi tavan fiyatı belirleme esaslarını uyguladığını, ülkede rafineri, dağıtım ve bayi fiyatları bakımından tavan fiyat uygulaması başladığını, motorin ve benzin için dağıtıcı şirket kar payı ile bayi kar payı toplamının litrede 37 kuruş olarak sınırlandırıldığını, dava konusu sözleşme uyarınca her bir ürün teslimi için güncel

fiyatın belirlenmesinde uygulanan fiyat farkı formülüne birinci derecede etkili olan bayi satış fiyatlarının (A2) oluşumundaki dağıtıcı şirket ve bayi kar marjlarının önemli oranda daraltıldığını, sözleşme kapsamında nakliye bedelinin de müvekkili şirkete ait olması sebebiyle bu zararın da arttığını, bu durumun müvekkili şirketin beher metreküp motorinde 64 TL gayri safi kar elde etmek üzere yaptığı sözleşmede beher metreküpte 68 TL zarar eder hale gelmesi demek olduğunu, ...'nin iş bu sözleşme kapsamında 21/03/2014 tarihine kadar müvekkilinden 2.714 m³ motorin alımı yaptığı, bu tarih itibariyle bakiye 9310 m³ motorin alımı kaldığı nazara alındığında, değişen koşullar sebebiyle ortaya çıkan zararın 12.289,20TL gibi bir büyüklüğe ulaştığını, bu durumun ticari olarak sürdürülebilir olmadığını, EPDK'nın 4927 **sayılı** kurul kararı neticesinde, taraflar arasındaki sözleşmede, sözleşmenin yapıldığı tarihte karşılıklı edimler arasında dengenin bozulduğunu, işlem temelini müvekkili aleyhine çöktüğünü, aşırı bir ifa güçlüğü başgösterdiğini, şartların değişmesinde müvekkilinin herhangi bir kusuru bulunmadığını, taraflar arasındaki sözleşmenin 6., 14. vs maddelerindeki fiyat belirleme esaslarının yerine fiyatlandırma esasının ya da mahkemece uygun görülecek adli fiyatlandırma esaslarının getirilmesi suretiyle sözleşmenin 21/03/2014 tarihinden geçerli olmak üzere koşullara uyarlanmasına karar verilmesini, aksi takdirde BK'nın 138 m.gereğince sözleşmenin feshine karar verilmesini talep ettiğini, yerel mahkemece ileri sürülen gerekçelerin yerinde olmadığını, davanın reddi kararının usul ve yasaya aykırı olduğunu, yerel mahkemece deliller toplanmadan eksik tahkikatla hüküm kurulduğunu, bilirkişi kurulunca hukuki konularda ve hatalı değerlendirmeler ile rapor düzenlendiğini, yerel mahkemenin eksik hatalı ve denetime elverişsiz raporla yetinilerek hüküm kurulması sonucu müvekkilinin hukuki dinlenilme hakkının ihlal edildiğini, eksik tahkikatın tamamlanarak bilirkişi incelemesinin usulüne uygun şekilde ikmal edilmemesi ve hukuki dinlenilme hakkının ihlali sebebiyle tahkikatın Dairece tamamlanmasını ve usulüne uygun

şekilde bilirkişi incelemesi yaptırılarak denetime elverişli rapor sonucu istinaf başvurusunun kabulü ile yerel mahkeme kararının kaldırılmasını ve davanın kabulüne karar verilmesini istinaf etmiştir.

UYUŞMAZLIK KONUSU OLAN HUSUSLAR

Uyuşmazlık, sözleşmenin uyarlanma koşullarının oluşup oluşmadığı noktasında toplanmaktadır.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE

Dava, taraflar arasında akdedilen akaryakıt satımına ilişkin sözleşmenin uyarlanması ile alacak istemine ilişkindir.

İnceleme, 6100 **sayıllı** HMK'nin 355. maddesi uyarınca istinaf dilekçesinde ileri sürülen sebeplerle sınırlı, ancak **kamu** düzenine ilişkin nedenler resen göz önünde tutularak yapılmıştır.

Mahkemece, yargılamanın HMK'da düzenlenen usul kurallarına uygun olarak yapılmış olmasına, **kamu** düzenine aykırılık hallerinin bulunmamasına, dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, ilk derece mahkeme kararının gerekçesinde dayanan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön olmamasına ve özellikle EPDK'nın 5015 **sayıllı** Kanun'un 10. maddesi uyarınca fiyat uygulaması yoluna gitmiş olmasına, davacının akaryakıt piyasasındaki payı nazara alındığında Kanuni düzenlemeler neticesi EPDK'nın yapmış olduğu müdahalenin öngörülmez olduğu iddiası ve bu yolla TBK m. 138 uyarınca sözleşmenin uyarlanması talebinin koşullarının oluşmamış olmasına göre davacı vekilinin istinaf itirazları yerinde görülmediğinden istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesi gerekmiştir.

HÜKÜM :Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davacı vekilinin istinaf başvurusunun Hukuk Muhakemeleri Kanununun 353/1-b.1.maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

2-492 **sayılı** Harçlar Kanunu gereğince alınması gereken 59,30.- TL istinaf karar ve ilam harcından peşin alınan 25,20.-TL harcın mahsubu ile bakiye 34,10.-TL harcın davacıdan tahsili ile hazineye gelir kaydına,

3-İstinaf eden tarafından yapılan istinaf posta giderlerinin üzerinde bırakılmasına,

4-HMK'nun 333. maddesi gereğince gider avansından kalanının karar kesinleştğinde yatırana iadesine,

5-İstinaf incelemesi sırasında duruşma açılmadığından karşı taraf lehine vekalet ücretine hükmedilmesine yer olmadığına,

6-Kararın tebliğinin Dairemizce yapılmasına,

HMK'nin 353/1-b-1.maddesi uyarınca dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda 361/1. maddesi gereğince kararın tebliği tarihinden itibaren 2 haftalık süre içerisinde kararı veren Bölge Adliye Mahkemesi ya da buraya gönderilmek üzere temyiz edenin bulunduğu yer Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Dairesi veya İlk Derece Mahkemesine verilecek dilekçe ile Yargıtay temyiz yasa yolu açık olmak üzere, 21.09.2021 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

Başkan ...

e-imzalıdır

Üye ...

ihâl

e